

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Rökstidningen.

Annons- och Hushålls-Tidning.

N:o 31.

Lördagen den 31 Juli

1852.

Kyrko-Tidningar.

8 Söndagen efter Trefaldighet predika:

I Domkyrkan:

Öfversången: Comminister v. Past. Claësson.
Högmissan: Academie Docenten Mag. Skarstedt.
Aftonsången: Skollärare Ljungström.

I Christinæ Kyrka:

Svenska Högmissan (kl. 10) Bat. Pred. v. Past.
Kindberg.

Tyska Aftonsången (kl. 2) vicar. Past. Prohn

I Garnisons-Kyrkan:

Högmissan: Bat. Pred. v. Past. Landgren.

I Fattighus-kyrkan:

v. Pastor Hallén.

I Hospitals-kyrkan:

v. Past. Mag. Landtbom.

Missionsbön hålles i Domkyrkan Måndagen kl. 6 e. m. af Bat. Pred. v. Pastor Landgren.

De som ännu icke betalt bänkrumslegan till Garnisons-kyrkan anmodas nu för sista gången att göra detta innan nästa veckas utgång, så framt de önska behålla sina platser i nämnde kyrka. Götheborg den 28 Juli 1852.

J. M. KINDBERG.

Bok-Annonsor.

I morgon Söndagen den 1 Aug. utkommer från C. Petersens Lithografiska Inrättning och Boktryckeri

Illustrerad nyaste Söndagsmagasin, VI årgången N:o 31.

INNEHÅLLANDE:

Slottet Camenz, med planch. — Flyttfåg-larna, med planch. — Schlesisk Industriutställning, med 6 plancher. — Stabat mater och Pergolese, forts. fr. N:o 30. — Indianerlif, forts. fr. N:o 30. — Ångbåtsfarten på de vestra Nordamerikanska farvattnen, med 2 plancher.

Å detta veckoblad, som hvarje Söndags morgon kl. 7 utgifves i stor qvart om 8 trespaltiga sidor, kan prenumereras så väl å alla rikets Postkontor och Boklädor som hos utgifvaren med 4 R:dr B:co för hela året. Bladet tillsändes prenumeranterna kostnadsfritt.

Götheborg den 31 Juli 1852.

(145.)

Tillkännagifvande.

Bildnings - Cirkelns Lustfärd till Käsö och Skärgården deromkring företages nästa Söndag den 1 Augusti kl. 1 e. m., med **Ångf. Halland**, och kunna Sällskapets ledamöter emot uppvisandet af årsbiljet-

terna och erläggandet af 1 Rdr 16 sk. b:ko
erhålla biljetter för deltagande i resan hos
Skattmästaren å Sluss-kontoret alla eftermid-
dagar från kl. 4—9, intill Fredags afton,
hvarefter priset förhöjes med 16 sk. b:ko. Vid
embarkeringen eller om bord säljas inga bil-
jetter. (146.)

Till Salu.

CARL CH. BARCHMANN

försäljer från Magasin uti dess hus vid gamla
Warfvet, af Eriksbergs Gjuteri tillverkningar:

Köksspislar, af olika storlek.

Spishällar, med och utan stekugn.

Strykugnar, med och utan strykjern.

Kaffeqvarnar, efter Amerikansk modell.

Spotbackar, Betsmän, Alnar.

Grytor, Pannor och alla andra Hushållskärl.

Takfönster, Bågar och Galler.

Ornamenter och Gallerverk, till portar, dör-
rar, balkonger, grafvar, m. m.

Skeppskabysser, större och mindre, med och
utan kokkärl.

Skeppskaminer, af olika slag.

Luftventiler till skansdäck, af metall.

Metallspik och Bult, af alla dimensioner.

Galvaniserad Ek- & Furuspik, Bandjern till
kött-tubbar & vattenfat, Vattenhämtare, större
och mindre Schaklar, Hakar, Krok, Cau-
ser, m. m.

Beställningar såväl af dessa som af alla
andra gjutna metall- och jern-effekter emot-
tagas uti nämnde försäljnings-magasin, äfven-
som vid Eriksbergs Gjuteri och härstädes uti
Herr N. J. Gumperts Bokhandel.

Göteborg i Juli 1852. (147.)

**Veritabel god Blanksmörja på
buteljer försäljes till billigt pris
i Huset N:o 4 & 5 Spanmåls-gatan,
till venster i gården en trappa
upp.** (143.)

**Smålands Prest-ost säljes i kom-
mission, af C. B. WEDBERG.**

(131.)

Meyeri-Smör.

nyligen inkommit, samt fin och ordinär Ost,
större och mindre parti, hos

JOH. PETERSSON,

vid nya Torget.

(140.)

Tomfat, försäljas af

CARL E. SVALANDER.

(141.)

Tändsticker, å 6 Rdr 32 sk. pr 1000

kapslar;

Bäjerskt Öl, å 2 Rdr 24 sk. pr dus-
sin helbuteljer och 1 Rdr 24 sk. pr dussin
halfb., samt

Grått Makulatur, till billigt pris, hos

CARL E. SVALANDER.

(142.)

I KOMMISSION till SALU:

Ett parti Ekkärl, hel- och halfankare, till
billigt pris; beställningar å större kärl emot-
tagas af

A. NILSSON,
Drottninggatan.

(136.)

Holl. Sill, Bergens Fetsill och Christiania
Ansjovis, utmärkt god, försäljes af

TH. HOLMSTRÖM.

(148.)

Herregårds-Smör.

färskt och godt, säljes i kommission af

C. F. CARLBOM.

(149.)

Åstundas köpa.

Kreatursben, Lumpor af alla slag, äfven
Skräppapper och Dreflump, samt tomma Bu-
teljer, uppköpes fortfarande af

CARL E. SVALANDER.

(150.)

Nästa N:o utgifves Lördagen den 7 Augusti.
Göteborg, C. Petersens Officin 1852.

Den heliga veckan i Jerusalem.

Klockan half fyra affjongo de andlige, lifasom i går, wid grafwens dörr Tenebræ. Jag ställde mig midtibland dem, för att noga uppfatta Jeremie och Dawids poetiska sånger. Jag tycker, att en munstämman, bättre än någon annan, passlar för psalmerna och klagowisorna. Dessa menniskor, med sina rakade hufswiden och swarta skägg, med sina nakna fötter, endast beklädda af sandaler, och sin bruna yllekäpa, hopbunden med ett hvitt snöre, som hänger ned i flera knutar, äro i mina ögon tjenliga tollkar för bedröfwelse och dystra tankar. I deras röst, deras fysionomi och deras drägt är någonting sorgligt, är en imponerande wärdighet, som harmonierar med Siloes och Sions skaldefonst.

Skärthorsdagen, wid midnatten. Jag strifwer er till wid stenet af ljusen i den heliga grafwen. Aldrig har jag haft en allwarssammare, högtidligare stund, än den närwarande. En natt i den Heliga Grafwens kyrka borde för mig wara en natt utan sömn. Jag går från kapell till kapell, från altore till altare; jag går från grafwen till Calwaria, från Calwaria till Christi fängelse, från fängelset åter till grafwen, och ljudet af mina steg är det enda, som stör tystnaden i kyrkan. Den turkiska walten sofwer wid hufswidingången; alla i kyrkan instängda christna hwila i den djupaste sömn: några ligga på bänkar eller kistor, andra på altarrapporna, på täcken och mattor midt i kyrkan. Magdalenas kavel är uppfyllt af qwinnor, somliga insvepta i sina långa, hwita slöjor; andra ligga der i enfla benkläder; dibarnen sofwa i mödrarnas famn. Hwar och en bibehåller under sömnen den ställning, hwari han af sömnen blifwit öfverraskad. I sanning, ett det mest bizarra skådespel!

Alla de andlige hwila i den Heliga Grafwens kloster, utom de två, som inne i grafwen bedja wid tabernaklet. Första gången är jag i Upp-

ståndelsens kyrka utan att höra något buller. Det är blott under nattens timmar, som bönen kan hoppas så wara ostörd wid foten af den gudomliga grafwen. — Under min wandring i templet, i ett mörker, här och der genombrutet af några lampors swaga och darrande sten, ensam och öfwerlemnad åt fromma swärmerier, stadnar jag stundom och lyfnar till de ofända röster, som tyckas tilltala mig; mina knän böjas, som rörde mig en släkt af Guds ande, och stående i skuggan mellan Gelgatha och den heliga grafwen, erfår jag något, som lifnar försträrelse.

Långfredagen. Klockan 3 om morgonen woro alla menniskor redan wakna. Wännerna återtogo sina turbaner och gördlar, qwinnorna sina slöjor eller feredgäs. Hwarje familj satte sig omkring ett brinnande lekfåril och wärmdes sig i wäntan på dagen. Den arabiska nestarn gaf nytt lif. Hwarje grupp kade sin skål, fem gif ur hand i hand, lifsom bågaren i ett dryckeslag. Prateret hade änyo börjat; barnen woro åter insomma i sina lekar; werldsbullret hade efterträtt den högtidliga tystnaden. Så snart morgonens strålar spriddes från tömen, utgick jag från den Heliga Jungfruns kapell. Med affty wötte mina blickar spåren af den nattliga osnyggheten i kapellerna, wid foten af hwarje altare, ja wid sjelfwa den heliga grafwen. En resande kan swärsligen wänja sig wid ett dylikt oskärande.

Klockan 3 eftermiddagen affjongo katolikerna Tenebræ. Dessa heliga barnenier, hwilkas toner, under de två sednaste dagarne, så tjustat mitt öra, förlorade sig nu bland feltmasan, under ett oerhördt forl: mer än 4000 pilgrimer af alla nationer hade sammankodad sig i kyrkan, för att långfredagen öfwerwara slutceremonien, den mest imponerande, jag sett i Jerusalem. Hela kyrkan war uppfyllt; icke det minsta rum, icke en wärd, en pelare eller ett galler, som ej sars upptaget.

Den heliga veckan i Jerusalem.

Så så war ordan ytterlig. Ceremonien börjades kl. 7 om aftonen. Jag ställ omständligt beskrifva den för er; jag gick wid meseprestens sida, och kunde gifwa allt på allt.

Patern wifarien och de jemte honom tjänstgörande, åtföljde af alla andlige från klostret St. Salvator, samlades först i den Heliga Jungfruns kapell, hwars dörrar blifwit tillslutna. Man hade utsläckt alla ljusen i kapellet, och en ung pater från Italien höll, i det djupaste mörker, en predikan om Frälsarens lidande och död. Detta var ej annat än ett kort sammandrag af Christi lidande, åtföljdt af gudliga reflexioner. Hwar till behöfdes en reterisk ståt för dessa arma, fromma menniskor, som smälte i tårar wid den enkla berättelsen om menniskones Sons lidande? Efter talet öppnades kapelldörrarne, och vi hörde mängdens sorl, liksom hafwets brusande. Våra munfar, med ett stort crucifix i spetsen, uppstälde sig två och två, med ljus i händerna, hwarest wi företogo wandringen i kyrkan midt igenom en folkhop, som flussades och trängdes, mån, qwinner, unga flickor, barn och gubbar, af alla Orientens nationer. Man började Miserere på en af de sorgligaste melodier man kan höra, och de i klostret St. Salvator uppsotrade unga Araberna, som gingo tråms med korset, sjöngo Stabat mater, icke utan behag och harmoni. Processionen kunde ej taga ett steg utan yttersta möda.

Då wi hunnit till Lottkastnings-altaret, stannade wi. En spansk andelig, klädd i svart stola utan messtjorta, höll på sitt lands språk en predikan öfwer dagens sorgliga terr. Wi woro alla stående under talet. Mesepresten ensam satt på en med svart guldbroderadt sammet öfverklädd taburet; två af de färvämsta katoliker i Jerusalem hade burit denjemna bokem honom i processjonen. Jag bar ej sett något wärdare, än de swarta guldbroderade sammetsfrudar, som

nyttjas wid denna dagens högtid; de hafwa 1819 blifwit kuffade af Spanien. Man ser Castillens wapen på dessa drägter. Då den spanska predikan war slutad, satte wi oss åter i rörelse till altaret Impropere, hwarunder ses en lemning af den stenpelare, på hvilken Frälsaren satt, då han, under prestensnatten, så grymt mishandlades. På detta ställe hölls äfwen en spansk predikan. Dert efter tågade wi till Calwaria, under ett gräsligt buller och långwariga strif. Hwar och en wille uppstå på Golgatha; man grälade, man slog, och de små barnen, nära att qwäfwes, greto och jemrade sig. Så snart det tränga rummet på Calwaria blifwit fullt, tillbakadrefs den öfriga hopen utan stoning af de turkiska kemmisarierna och St. Salvators janitscharer, och wi lemne ändtligen, under den bullersammaste ordning, till Korsjästelsens altare.

Det stora crucifixet, buret af en katolisk andelig framför processjonen, nersattes wid foten af ett altare, jem blifwit byggt på den punkt, hwarest Frälsaren o sled. Den sparska patern, som vi hört wid stationen Impropere, knäfall för crucifixet och fortsatte sitt tal med tårar i ögonen. När han kom till Frälsarens sista stund utbrast han i snystningar. Hwad mig angår, kände jag mig betagen af en helig bårwan, när jag hörde munken, i sin swarta stola och sin bruna yllekåpa, berätta Jesu smädesfulla död, på samma ställe, der Jesus uppsotrades. Jag war ju der, på detta Golgatha, der korset upprets; jag rörde med mina fötter detta berg, som drack Frälsarens blod! Hwilken bedröfwelse! Hwilka tankar! En Gud, som blir menniska för att dö! Innebör icke denna mystik en sublim röst för menskligheten? Werlden behöfde se en Gud dö, att dödens bild måtte synas mindre fälsansfull. Werriksen kunde med mindre smärta ingå i grafwen, sedan Gud sjelf dit ingåt. Arma wareser, som orättwisans gläfwen träffat, betrakta detta kors, der den heligaste

Den heliga weckan i Jerusalem.

uppgifwer sin anda! Der är hans thron och hans altare, och hans krona är en törnekrona! I fångellet, i landsflykten, på schawotten, huru många offer hafwa icke, såsom Kristus på Golgatha, nödgats utbrista: Min Gud, min Gud, hwi hafwer du öfvergifwit mig!

Efter en ny predikan om Christi lidande, fästade en andelig med andäktig rörelse ett hvitt klärp wid Kristus-bildens arm, ostog törnekronan och utdrog spikarne ur händer och fötter, med tillhjälp af hammare och tång. Kronan och spikarne blefwo, hwar efter arnan, wördnadsfullt lysie af presten, framwisade åt de trogne för att tillbedjas, och derefter nedlagde i en silfverkål. Då en arm på Kristus-bilden blifwit löst från forset, nedföll den wid sidan, lifasom armen på en död menniska; sedan nedtogs Kristus-bilden i från forset på samma sätt, som Frälsaren efter sin död. Detta skådespel kom mig att rysa: jag war närvarande wid detta så försträfliga och så högtidliga upptråde, som för aderton seklar tillbaka fölade Salvaria med blod! Folkmängdens otåliga nyfikenhet måste nödwändigt ökas, och midt under det starka forlet, urstäljde man barnens och qwinnornas skri. Några unga armenianska flickor störtade fram och bådö mig, att jag wille förswara dem och taga dem wid min sida under ceremonien.

Wi nedstege från det heliga berget för att begifwa oss till Smörjelse-stenen, hwarest Marias Söns kropp blifwit balsamerad. Kristus-bilden, inwecklad i en swepning, bars andäktigt af fyra andlige, klädda i svart stola. En hwit duk betäckte smörjelse-stenen; derofwan war en liten kudde af svart sammet, på hwilken bildens hufwud skulle läggas; wid stenens fyra hörn war ett silfverkårl med kryddor och luftwatten. Sedan Kristus-bilden blifwit nedlagd på den heligade marmorn, knäföll mespresten för att sätta bilden med rosenwatten och omkring densamma

bränna röfelfer. Efter några ögonblicks dröjsmål höll den katolska patern, som i Jerusalem stöter kyrkoherdebeställningen, ett tal på arabiska, enfom ståndt till landets katoliser. Han hade uppstigit på en af pelarne bredwid kyrkdörren, och alla fringsående, till och med Turkarne, hörde honom med andäktig uppmärksamhet. Efter talet närmade wi oss den heliga grafven. Fyra andlige buro den heliga bilden i hwit swepning; den blef nedfatt på marmorstenen. Der hörde wi ytterligare ett tal på spanska, hwarmed denna sorgliga ceremoni slutades.

Klockan är 10 på aftonen. Wi lemno den Heliga Grafvens kyrka, för att begifwa oss till St. Salvators kloster.

På skafstonen och Påskdagen. De katolska ceremonierna på påskafstonen föreföllo mig föga märkwärdiga. Jaq säg, lifasom i våra westerländska kyrkor, wälsignelsen af wattenet och af den nya elden, påskljuset. Sorgens och ångrens sänger hafwa tystnat; ett glädjefullt haleluja återfallar kring den heliga grafven. Jorden, som förjde öfwer Christi död, stakas och uppsänder nu mot himlen en glädjehymn; ty Kristus har afljst stenen från sin graf, och, iflädd ljus och ära, gått dit alla Guds barn skola gå. Efter en lefnad, full af armod och smädelse, en präktig graf; efter grafvens natt, uppståndelsens sol! För mer än ett misfärd: och olyckligt snille war ju grafven den enda wägen till menniskornas wördnad och beundran?

I dag, påskdagen, äro katolikerna i Jerusalem klädda i den wackra stehögstidsdrägt. Deraslångwarriga bedröfwelse har lemnat rum för en religiös glädje, som intager mig. Wåra andlige wisa sig med glädt anlete; klosteruppsynen tyckes hafwa förlorat något af sin stränghet. Wid midnatten samlades munkarne i den Heliga Grafvens kyrka för att sjunga morgonmesan. Denna morgon inträdde jag i den heliga grafven med mer rörelse än

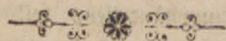
Den heliga veckan i Jerusalem.

wanligt; jag läste der följande berättelse, som kyrkan denna dag upprepar: "Herrans engel steg ned af himmelen, och gick fram och wälte stenen från dörren, och satte sig på honom, och wände sig till de heliga qvinnor, som woro närwarande, och sade till dem: Rådens icke, jag wet, att i söken Jesus, som war korsfäst; han är icke här, han är uppstånden; kommer och ser rummet der Herren war lagder uti. Och när de ingångne woro uti grafwen, sägo de en ung man sittandes på höggra sidan, klädd i ett sidt hwitt kläde; och de woro försärade. Men han sade till dem: Warer icke försärade, denne Jesus, som i söken, är utgången ur grafwen."

Hwilken enkel berättelse om sådana under!

Klockan 8 om morgonen lytte den heliga grafwen af ljus och blommor. Ett präktigt altare hade blifwit uppställt wid grafwens dörr, lifiem palmsöndagen och skärthorsdagen. En högtidlig messa, wid hwilken en mängd christne och muselmän woro närwarande, utgjorde slutet och fulländningen af denna stora veckas imponerande ceremonier. — Efter mesan sjöng man i kör, enligt gammal sed, den namnkunniga psalmen Exaudiat för sonungen af Frankrike.

Slut.

Swarjehanda.

Napolen och Alexander.

Det påstås, att Napoleon, efter sin ankomst till Tilsit, genast skickade bud efter ägaren till det hus, Alexander bebodde, och uppmanade honom, att omröta, huru kejsaren tillbragte sin tid från morgonen till qvällen. Sedan detta stett, och Napoleon fått weta, att Alexander mycket sysselsatte sig med sin klädsel, fick mannen gå, och Napoleon

utropade: "Nu känner jag honom!" Wid sin sammankomst med Alexander, fort derefter, wände Napoleon, icke långt från ryssa kejsaren, sig om till hans swit, och sade, tillräckligt högt att bli hörd af Rysarne: "Ack, så wacker karl!" Derigenom skall han straxt ha wunnit kejsaren för sin person.

Månggifte. Matrosen William Burch gifte sig år 1822 i Portsmouth med en ung, wacker flicka, men bestöt snart, att göra en ny långresa, sedan han erfarit, att "Nidan" redan hade två männer förut, båda lifstefwande. 1823 kom han tillbaka till England, och gifte sig i Januari året derpå med en miss Nelson. De lefde femton månader tillsammans, och Anna Nelson hade redan skänkt honom en arfwinge, då hon fick weta, att hennes man hade en annan hustru, som ännu lefde. Derpå gick Burch åter till sjö, kom 1829 hem igen, och gifte sig i Chadwell med miss Bartsen Hanan. Ännu war ej smekmånaden förbi, då Burch äfwen öfvergaf sin tredje hustru och reste till China. 1831 kom han åter. Redan tänkte han på numro 4, då han blef arresterad. Men William Burch blef frifänd, emedan han hade tre hustrur, hwilket ej är bestastligen förbjudet i engelska lagen, som endast talar om twegifte.

Dyr fruktsamhet. I en landförsamling nära Oxford i England lefwer — så emtalade en tidning för just icke långesedan — en qvinnas barn, som nu i nitton år nedkommit med ett oäkta barn ärligen. I England falla barn, hwilkas fäder äro obekanta, de församlingar till last, i hwilka de blifwit födda. Denna qvinnas 19 barn, som ha ett eget conto i församlingens räkenskaper, ha redan kostat densamma 360 pund sterling.

